

FALKLAND ISLANDS – FALKLANDSKÉ OSTROVY ALEBO AJ AKO SA DOSTAL ANTHONY CARY DO MÁP

Dokončení z minulého čísla

Obr. 20a

Obr. 20b

Historické a súčasné postavenia ostrovov reprezentuje aj nový znak a vlajka kolónie (obr. 20a a 20b). Sviatočným dňom sa od roku 1982 stal Deň oslobodenia 14. jún. Oslobodenie bolo pripomenuté známkami (obr. 21a a 21b). Vláda nad Falklandskými ostrovmi je podriadená guvernérovi, ktorého menuje britská koruna. Ten predsedá aj legislatívnej rade zloženej zo štátnych úradníkov a zvolených zástupcov obyvateľstva. Súčasným guvernérom je Jeho Excelencia Alan Huckle a predsedom vlády Tim Thorogood. Na ostrovoch sa nezamestnanosť

Obr. 21a

Obr. 21b

prakticky nevyskytuje, prisťahovalectvo je však limitované počtom voľných domov. Ostrovný systém sociálnej starostlivosti sa považuje za dobrý. Povinné vzdelanie do 15 rokov veku sa neplatí. Stredná škola má sídlo v Stanley. Lekársku starostlivosť majú Falklandčania bezplatnú. Súčasná populácia dosahuje približne 3 060 obyvateľov. Dve tretiny z nich žijú v hlavnom meste. Úradným jazykom je angličtina, ktorou hovorí prevažná časť obyvateľstva. Sami sebe si hovoria „Islanders“ (Ostrovania). Približne 70% z nich je britského pôvodu. Sú tam však aj potomkovia Francúzov, Gibraltárcanov, Portugalcov a Škandinávov. V priebehu posledných dvoch storočí sa na ostrovoch usadili aj lovci veľrýb. Ďalej je tam ešte juhoamerická menšina, hlavne chilského pôvodu a v poslednom čase aj skupinka prisťahovalcov zo Svätej Heleny. Falklandské ostrovy sa stali sídlom udržiavania anglického jazyka pre Južnú Ameriku. Oficiálna menová jednotka falklandská libra má kurzovú paritu voči libře britskej. Ročný HDP (hrubý domáci produkt) na obyvateľa je 25 000 USD. Pre porovnanie, vo Veľkej Británii dosiahol hodnotu 30 470 USD a na Slovensku 16 041 USD. Ostrovania s britskou národnosťou majú od 1. januára 1983 plné britské občianstvo.

Obr. 22

Obr. 23

Okrem lodnej dopravy spájajú materskú krajinu s ostrovmi aj letecké linky. Hlavné spojenia zabezpečujú RAF (Royal Air Force – Kráľovské letecké sily) približne dvakrát týždenne. Prepravujú nielen armádných, ale aj civilných cestujúcich. Cesta trvá, s jedným medzipristátím na dotankovanie pohonných hmôt zhruba v polovici cesty na ostrove Ascension⁵⁾, približne 18 hodín (CSG, Falkland Islands 189, obr. 22). Funguje aj interná letecká preprava pošty (CSG, Falkland Islands 177). Telefónne a faxové linky cez satelit zaisťujú kvalitné spojenie so zvyškom sveta. Skoro polovica všetkých domácností má prístup na Internet. Falklandské ostrovy teraz majú aj svoje vlastné poštové smerovacie

čísla FIQQ 1ZZ. Zamedzuje to nesprávnemu smerovaniu poštových zásielok z Británie do mesta Falkland v Škótsku namiesto na Falklandské ostrovy.

Zakladateľ novodobej vedeckej evolučnej (vývinovej) teórie Charles Robert Darwin (1809 – 1882, CSG, Falkland Islands 422, obr. 23), autor diela „O pôvode druhov“, už niekoľko mesiacov po ukončení svojho štúdia na univerzite v Cambridge, v decembri 1831 nastúpil ako prírodopisec na palubu HMS (His Majesty's Ship = loď Jeho Veličerstva) Beagle na prieskumnú expedíciu okolo sveta. Plavba trvala až do októbra 1836. Roku 1833 lode expedície HMS Beagle, Clio a Tyne vypomohli lodiam kráľovského námorníctva prevziať kontrolu nad Falklandskými ostrovmi od Argentíny. Po Charlesovi Darwinovi, ktorý tam zbieral prírodovedný materiál pre svoje bádania, je na Východnom Falklande v oblasti Lafonia (južná časť Východného Falklandu)⁶⁾ pomenovaná osada Darwin. Kapitánom lode Beagle bol Robert Fitzroy, neskôr guvernér Nového Zélandu, hydroológ a meteorológ. Jeho meno nesie loď RMS (Royal Mail Service = Kráľovská poštová služba) Fitzroy (CSG, Falkland Islands 188, obr. 13b - viz MR 5 / 2009), ale aj rieka na severe Západnej Austrálie.

Antarktické plávajúce ľadovce (CSG, Falkland Islands 128, obr. 1b - viz MR 5 / 2009) majú obrovské rozmery a plochý tabuľový tvar. Ich dĺžka do siedmich kilometrov nie je nijako výnimočná a ľad siaha nad vodu do výšky až 45 m. Bývajú aj sto kilometra dlhé. Ak zostanú zablokované, vytrvávajú mnoho rokov. Najväčší známy antarktický ľadovec, zmeraný roku 1956 ľadoborcom USS Glacier, mal dĺžku 333 km a šírku 100 km.

Používanie harpúnového dela na lov veľrýb (CSG, Falkland Islands 129, 133) začalo už v prvej polovici 19. storočia a spôsobilo zníženie ich stavu až do takej miery, že im hrozilo úplné vyhubenie. Za prvých 90 rokov 20. storočia bolo ulovených asi dva a tri štvrté milióna veľrýb. Na ochranu týchto najväčších cicavcov na zemi⁷⁾ (obr. 24 a 25) roku 1935 vstúpil do platnosti „Dohovor o regulácii lovu veľrýb“. Roku 1944 bol uzavretý dodatočný protokol, v ktorom boli pre jednotlivé štáty

Obr. 24

Obr. 25

stanovené najvyššie možné kvóty pre lov v antarktických oblastiach. Následne sa každoročne konali konferencie a boli prijaté viaceré dohovory a protokoly. V sfére britského vplyvu bol lov veľrýb ukončený roku 1965. Moratórium, dočasné zastavenie komerčného lovu vstúpilo do platnosti až roku 1986. Platí dodnes. Významne sa oň pričínila organizácia Greenpeace. Až roku 1994 Medzinárodná veľrybárska komisia vyhlásila oblasť Antarktídy za rezerváciu pre veľryby. Ich úbytok sa znížil o 90 %. Niektoré štáty tieto dohovory neuznávajú. Pamiatkou na lov veľrýb na Falklandoch je svojrázna skulptúra, klenba z veľrých čelustí pred katedrálou v Stanley (CSG, Falkland Islands 146, obr. 2a - viz MR 5 / 2009).

Známky Falklandov vydané v rokoch 1929 – 1936 (CSG, Falkland Islands 122) sú zaujímavé tým, že veľryba na nich vypúšťa vodu ako nejaká fontána. Robí to akoby pre zábavu v čase, keď už celkom pokojne pláva na hladine. To je faktická chyba v obraze známky. Veľryba totiž „chrľí“ vodu len celkom krátky čas tesne pred vynorením, keď je vlastne ešte pod hladinou, a to prudkým vypúšťaním až na dve hodiny zadržovaného dychu. To „chrľenie“ vody by sa skôr dalo nazvať gejzírrom vodnej pary. Predmetné známky mi tak trochu pripomínajú, v porovnaní s inými známkami Falklandov, súdobú ilustráciu v knihe pre menšie deti.

Pred vydaním vlastných známok sa zásielky z Falklandov vyplácali v hotovosti (CSG, Falkland Islands FR1, FR2, obr. 26a a 26b). Najstarší zachovaný záznam o použití provizórneho vyplatenia poštovej zásiel-